

УДК 351/354:323.2](480):327.51

*Берегута В. В., здобувач вищої освіти;
Польовий М. А., д-р політ. наук, професор
професор кафедри політології та державного управління,
Донецький національний університет імені Василя Стуса*

ПРИКЛАДНЕ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ ЦИКЛУ ПОЛІТИКИ М. ГОВЛЕТА ТА М. РАМЕША: КЕЙС ВСТУПУ ФІНЛЯНДІЇ ДО НАТО

Ключові слова: модель публічної політики, М. Говлет, М. Рамеш, Республіка Фінляндія, НАТО, Росія, російсько-українська війна.

Вступ. Після початку повномасштабного воєнного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року питання гарантування державної безпеки Фінляндії стало одним з найбільш нагальних та пріоритетних у роботі фінського уряду. Російсько-грузинська війна 2008 р. та російсько-українська війна з 2014 р. засвідчили наявність у російській зовнішній політиці тенденції сприйняття територій сусідніх держав як «особливої зони російських інтересів» та внутрішньої їх дестабілізації з метою створення приводів для воєнної інтервенції на їх територію, що подається російській аудиторії та міжнародній спільноті як «нейтралізація загроз національній безпеці Росії». З огляду на це загроза потенційної російської інтервенції зумовила відмову Фінляндії від історично сформованої політики військового нейтралітету на користь здобуття повноправного членства в Північноатлантичному альянсі.

Актуальність. Інтеграція Фінляндії до НАТО у 2022–2023 рр. може розглядатись як проблема публічної політики, оскільки вона передбачала планування та реалізацію фінським урядом комплексу політичних заходів зі вступу країни до Альянсу шляхом взаємодії (ведення переговорів) із низкою публічних суб'єктів (урядами держав-членів НАТО). Отже, теоретичним підґрунтям для аналізу процесу інтеграції Фінляндії до НАТО повинна бути модель публічної політики, однією з яких є цикл політики М. Говлета та М. Рамеша. Відповідно до табл. 1, цей цикл розв'язання проблеми публічної політики складається з п'яти етапів, дослідження дій суб'єкта на кожному з яких дає змогу у висновку оцінити ефективність та наслідки застосованих заходів.

Таблиця 1 – Модель циклу політики М. Говлета та М. Рамеша: стадії циклу політики та їх зв'язок із прикладним вирішенням проблеми [1, с. 20]

№	Фази прикладного вирішення проблеми	Стадії циклу політики
1	Визнання проблеми	Постановка порядку денного
2	Пропозиція проблеми	Формулювання політики
3	Вибір рішення	Прийняття рішення
4	Впровадження результатів	Впровадження політики
5	Контроль результатів	Оцінювання політики

Стадія 1. Постановка порядку денного (проблеми) політики. НАТО як інструмент гарантування національної безпеки Фінляндії після повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року.

Стадія 2. Формулювання альтернативних варіантів політики:

- набуття повноправного членства Фінляндії у НАТО з метою здобуття зовнішніх гарантій безпеки;
- збереження статусу-кво: подальша участь республіки в програмі «Партнерство заради миру» та інших форматах співпраці з НАТО на рівні інтенсивності, що передували 24 лютого 2022 року;
- зменшення інтенсивності співпраці Фінляндії з НАТО у безпековій, оборонній та військовій сфері з метою непровокування Росії та зменшення рівня політичної напруги в Європі на фоні російсько-української війни.

Стадія 3. Обрання одного з альтернативних варіантів вирішення проблеми та його законодавче закріплення. У травні 2022 року владою Фінляндії було прийняте рішення про початок інтеграції до НАТО: 15 травня Президент країни і міністерський комітет із зовнішньої політики та політики безпеки затвердили звіт, який схвалює вступ до НАТО та запускає конституційний процес подання заявки [2, с. 4], 17 травня Парламент Фінляндії схвалив пропозицію уряду про приєднання до організації, а 18 травня було подано офіційну заявку на вступ республіки до Північноатлантичного альянсу.

Поданню заявки на вступ протягом лютого-квітня 2022 року передували:

- проведення соціологічних опитувань серед фінів, що засвідчили зростання серед громадян рівня підтримки членства країни у НАТО до 68 % [3, с. 27];
- подання фінами петицій до уряду з проханням позитивно розглянути питання членства країни в Альянсі;
- підготовка МЗС Фінляндії звіту про міжнародний стан безпеки та перспективні варіанти зовнішньої та оборонної політики Фінляндії, одним серед яких було набуття республікою членства в НАТО [4, с. 26–29];
- публічні дебати представників найбільших політичних партій Фінляндії: Національної коаліційної партії, Шведської народної партії Фінляндії, Соціал-демократичної партії, Лівої партії, Центральної партії тощо.

Стадія 4. Впровадження політики. Імплементативна фаза тривала з 18 травня 2022 р. – подання Фінляндією заявки на вступ до НАТО, до 04 квітня 2023 р. – набуття Фінляндією членства в Альянсі. Вона полягала у ратифікації фінської заявки кожним з 30 членів організації відповідно до ключового принципу ухвалення рішень в Альянсі – методом консенсусу. 29 червня 2022 р. під час Мадридського саміту НАТО Фінляндія формально отримала запрошення приєднатись до Альянсу відповідно до його політики «відкритих дверей» [5].

Першими серед держав-членів ратифікували протоколи вступу Фінляндії до організації Данія та Канада 05 липня 2022 р., останньою – 01 квітня 2023 р. Туреччина, яка чинила найбільш довготривалий опір членству країни в Альянсі. Вимоги Анкари полягали у забороні діяльності на території Фінляндії терористичних організацій на кшталт Робітничої партії Курдистану, екстрадиції їх партійних членів у Туреччину, а також скасуванню фінського ембарго на постачання зброї Анкарі. Питання були вирішені шляхом переговорів та внесення відповідних змін у фінське законодавство, після чого Р. Т. Ердоган

схвалив вступ Фінляндії. Закон, що уможлиблював інтеграцію країни до НАТО після ратифікації протоколів про приєднання урядами усіх 30 держав організації, було підписано Президентом Фінляндії 23 березня 2023 р. Республіка стала 31-м членом Альянсу 04 квітня 2023 р.

Стадія 5. Оцінювання ефективності політики щодо розв’язання проблеми. Влада Фінляндії серед трьох альтернативних варіантів політики ухвалила рішення розпочати інтеграцію до НАТО, оскільки це давало змогу максимально мінімізувати в найкоротший термін потенційні загрози національній безпеці країни з боку Росії. Урядом було проведено належну підготовчу роботу у вигляді вивчення рівня підтримки населення ідеї вступу до НАТО й досягнення консенсусу між фінськими політичними партіями та гілками влади, а також поступового задоволення політичних вимог окремих членів Альянсу для схвалення ними фінської заявки. Фінляндія отримала повноцінні зовнішні гарантії безпеки, що знизило ризик воєнного вторгнення Росії, а також фактично змогла відтоді проводити більш активну зовнішню політику щодо військової та економічної підтримки України в протидії російській агресії.

Висновки

Отже, на прикладі вступу Фінляндії до НАТО у 2022–2023 рр. доведено, що модель циклу політики М. Говлета та М. Рамеша дає змогу проаналізувати процес розв’язання проблеми державної політики від етапу її виникнення до оцінювання правильності обрання конкретного альтернативного варіанта розв’язання цієї проблеми та дієвості застосованих для цього політичних інструментів і заходів. Такий досвід може бути врахований політичним суб’єктом у разі виникнення подібних проблем державної політики в короткостроковій та довгостроковій перспективі в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Говлет М., Рамеш М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / пер. з англ. О. Рябова. Львів: Кальварія, 2004. 264 с.
2. Report on Finland’s Accession to the North Atlantic Treaty Organization 15 May 2022. Helsinki: Finnish Government, 2022. 4 p. URL: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164093/Gov_rep_EN.pdf?sequence=4&isAllowed=y
3. Finns’ opinions on foreign and security policy, national defence and security. *The Advisory Board for Defence Information*. Helsinki: Ministry of Defence, 2022. № 3. 45 p. URL: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164127/PLM_2022_3.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Government report on changes in the security environment. Ministry for Foreign Affairs of Finland. Helsinki: Finnish Government, 2022. 53 p. URL: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164002/VN_2022_20.pdf?sequence=4&isAllowed=y
5. Madrid Summit Declaration. Issued by NATO Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Madrid 29 June 2022. NATO. 2022. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_196951.htm?selectedLocale=en